

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEBA

Foaie înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Graba care strică treaba

(+) Pe omul cuminte viața îl împacă dela o vreme cu ideea: Fac cât pot, nu cât vreau. Mai cu seamă când e vorba de făcut binele, în calea căruia stau atâtea pledeci.

Adevărat că viața e scurtă și visurile apostolice multe și mari, iar inima plină de râvnă evanghelică e largă cât lumea și neostoită ca flacăra de foc hrănit din belșug. Mai ales avântul tineresc ar vrea să cuprindă totul cu asalt, și să încresteze atâtea biruințe, câte lovituri va da.

Realitatea faptică ne învață însă altceva: Numai acela birue cu adevărat, care luptă cu răbdare. O parohie nu se înareaptă cu o cuvântare însuflețită; un așezământ oarecare nu se scoate dintr-o alve greșită printr-o osteneală de o zi și de o noapte; o lume de cetitori nu se câștigă pentru un gând mare printr'un articol impecabil sub toate raporturile. În toate cazurile acestea, și în altele ca ele, taina izbânzilor este stăruința neînfrântă, înțeleptă și de lungă durată, întru atingerea scopului bine fixat. Dacă vrei să mântuești o parohie de o pacoste, trebuie să atacii mereu, tot sub alte și sub alte forme, problema ce te preocupă. Dacă vrei să scoți dintr'o ogașă greșită un așezământ oarecare, caută să chibzuești mult și să ostenești și mai mult, înfruntând, între timp, și poticneli supărătoare. Cătu-i pentru apostolla scrisului, numai cei din cale afară natui își pot închipui că-i destul să ticluiești bine un gând mare și să-i dai drumu la tipar, ca să-l vezi înfăptuindu-se.

Viața e război necurmat, cu lupte pe sec-toare. Câștigi într-o parte și pierzi, eventual, într'alta. Principalul e să nu descurajezi nici odată, chiar dac'ai întâmpina dușmani cu apucături mongole. Șiretlicul dela Rostov prinde numai odată. Și să nu clădești, exclusiv, pe elanul inițial. Un sfânt avea obiceiul să spună că „zelu e virtute primejdioasă”. Și avea drept. Impetuoșitatea pățimășă — asta se cheamă de multeori zel — a săvârșit, deatâtea ori, în scurtă vreme, rele atât de mari, că ani de zile n'au fost de ajuns să dreagă ce se stricase.

Un mare Dascăl bisericesc apusean dă sfatul cuminte: „Râvna s'o aprindă iubirea, s'o hrănească știința, s'o întărească statornicia. Să fie fierbinte, să fie circumspectă, să fie nebruită. Trândăvie să nu cunoască, discreția să nu-i lipsească și de frică să nu știe”. Numai așa va pricinui bucurie inimii preasfinte a Pruncușorului din ieslele Viflatmului care, deși venise în lume ca să mântuiască omenimea cea căzută, și să slujască tuturor drept pildă de trăire ideal-apostolică, nicio-dată n'a dat dovadă de grabă intempestivă. Năravuri și întâmplări de azi ne macină ușor cu repezeala lor. Să ne stăpânim, ca să biruim!

Intruparea Domnului

(s. v.) Credința — primire și supunere rațională, — coborită, — în convingerea constantă că Dumnezeu există, și că El e creatorul „văzutei tuturor și nevăzutei”, fiind Atotținătorul întregii lumi, are putința să schimbe întreg cursul vieții omenești, ridicându-o din tirănia instinctelor și directivându-o pe drumul ordinei etice a lumii, a ființelor raționale din lume.

Intâiul gând care pune în mână muritorului toiagul de razim în drumul legii morale, e acela al existenței lui Dumnezeu, Creatorul și conservatorul lumii. Gândul ridicat la convingere și credință, dacă ar putea fi aprofundat zilnic, dacă ar putea trăi permanent în conștiința omului, ar crea o altă rasă a muritorilor. Permanența acestei cunoștințe ar produce în mod necesar fenomenul din natură determinat de soare: fie care fir de floarea soarelui își întoarce capul spre astrul slăvit al zilei, dătător de lumină și viață. Aprofundarea acestei credințe în fiecare suflet, tragerea tuturor consecințelor din ea, ar umplea pe muritori de pace și de fericire, ar ridica valoarea spiritului omeneșc la înălțimi nebănuite și ar rodi împărăția legii morale în lume. Ar fi cu neputință ca omul care-și dă seama în fiecare clipă că purcede dela Dumnezeu, că atârână de El, că va merge la El, că trăește mereu în omniprezența Lui, — să nu se simtă puternic și fericit în aceeași vreme, să nu ducă cu strășnicie lupta binelui mpotriva răului.

Dar în slaba noastră amestecare de materie și spirit — slabă în urma căderii dela înălțimea cea dintâi — în conștiința noastră nu poate exista permanent prezența credinței în Dumnezeu, ziditorul și conservatorul. Ne copleșesc și ne fură gândurile și preocupările existenței materiale. În curgerea unei zile poate o clipă luminează în noi gândul treaz că Dumnezeu e cu noi, — încolo suntem absorbiți de povara ei, de lipsurile imediate ale existenței materiale.

Nu suntem în stare să ne gândim permanent la misterul creației și la prezența lui Dumnezeu în lume, la minunea care a scos lumea și pe noi din nimic, și ne-a dat ființă. Nici la neîntrerupta conservare a lumii prin El. Permanența acestei conștiințe ar fi suprema tărie a existenței și izvorul nesecat al unei vii legi morale.

Dar și mai puțin trăește în conștiința muritorilor misterul și realitatea Intrupării Domnului, deși minunea aceasta e mai nouă decât creația, — nu are nici două mii de ani. Dacă între minuni s'ar putea face comparație, dacă atotputernicia divină ar fi să se cântărească pe măsura rațiunii omului,

am spune că Intruparea e o mai mare minune decât întreaga creație „a văzutei tuturor și nevăzutei”. Ca Dumnezeu să se facă om, să ia natura omenească, păstrând pe cea divină întreagă, nouă muritorilor ne pare mai mare minune decât creația. Creația trăită în conștiința de fiecare clipă că înainte nici cu două milenii, a doua persoană divină, Fiul, s'a făcut om „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”, că a pățimit, a murit și a înviat pentru noi, că după Înviere și după Înălțare „șade de-a dreapta Tatălui”, nu numai ca Dumnezeu adevărat, ci și ca om adevărat în trupul glorificat cu care a înviat din morți, și că „iarăși va să vina să judece viii și morții”, — dacă, zic, conștiința acestui mare mister ar fi vie în fiecare clipă în sufletul nostru, — pentru noi s'ar deschide, în mod necesar, și mai luminos drumul legii morale. Oamenii ar trebui să trăiască neasemănat mai superior etic, decât pornind numai dela misterul creației și al conservării lumii. Ar trebui să fie cu mult mai aproape de Dumnezeu.

Pentru că prin Intrupare s'a săvârșit un act care-l privește numai pe om, nu întreaga creație; pentru că prin Intrupare Dumnezeu a făcut nu numai un pas uriaș pentru a se apropia de noi, ci ne-a apropiat până la luarea naturii omenești, făcându-se ca unul dintre noi, — fără păcat.

Ideea, adevărul acesta, covârșește așa de distrugător rațiunea, ființa întreagă a omului, încât parc'că nu cutează a se familiariza cu el. Misterul e atât de copleșitor, încât carapacea neputinții firii noastre, respinge îngrozită de imensitate, dogma... Ingrozită de imensitate, dar parc'că și de consecințele pe care omul ar trebui să le tragă din dogmă în caz că ar crede-o!

Intr'adevăr, cum ar trebui să se poarte omul în lume, având vecinic cunoștința vie că Dumnezeu „s'a făcut om pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”? Este evident că ar trebui să ducă o viață ca niște îngeri în trup. Consecința practică a Intrupării Omului pentru viața omului numai aceasta ar putea fi.

Prețul: valoarea omului, apare neasemănat mai mare din misterul Intrupării și al Răscumpărării, decât din acela al creației. Când însuși Fiul lui Dumnezeu se face Om pentru noi, — ce ar trebui să creadă fiecare om despre el însuși? Ar mai cuteza să nu se prețuiască? Și, în consecință, ar mai cuteza să trăiască în chipul altor viețuitoare? În el: în toate faptele lui, ar fi obligat să

ducă la maximul de strălucire legea morală, voința lui Dumnezeu,

In lumina Intrupării omul nu mai e numai zidire, ci fiu și moștean al lui Dumnezeu, și în această realitate ar trebui să trăiască... Ar trebui să lucreze ca un cetățean al Impărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Dar omul se gândește și mai rar și mai puțin la misterul Intrupării decât la acela al existenței lui Dumnezeu și al creației. Puțină lume îl are viu în suflet, și puțină lume se încălzește de el. E un Soare care n'a intrat încă în conștiința practică a lumii, această existență a Dumnezeului-Om „pentru noi oameni și pentru a noastră mântuire”. Și de aceea, mereu, majoritatea muritorilor trăiește ca și când nu s'ar fi ivit în lume „Răsăritul cel de Sus”.

Suntem în războiu cu Anglia. De Dumineca trecută, dela ora 12, Anglia și România sunt în stare de războiu una cu alta. Lucrurile s'au petrecut așa: Guvernul Marelui Britanii, prin intermediul Legațiunii din București a Statelor Unite a făcut, la 30 Noemvrie c., Guvernului Regal Român comunicarea, cu caracter ultimativ: Dacă, până la 5 Decemvrie c., Guvernul Român nu va fi oprit operațiile militare și nu va fi încetat orice ostilități împotriva Sovietelor, împotriva cărorora a luptat în cea mai strânsă colaborare cu Nemții „aducând astfel o contribuție însemnată la eforturile militare germane”, Guvernul Marelui Britanii va declara existența unei stări de războiu între cele două țări.

Luând la cunoștință această comunicare, Guvernul Român a răspuns Guvernului Marelui Britanii printr'o notă lămuritoare a atitudinii române față de Sovietele ce au nesocotit mereu drepturile Românilor, pretându-se la acte revoltătoare împotriva României, acte ce au culminat în invadarea Basarabiei și a unei părți din Bucovina, anul trecut. Apoi se continuă:

„Guvernul Român își face datoria de a e aminti Guvernului Majestății Sale:

1. Că prin convenția din 28 Octomvrie

1920, dela Paris, Marea Britanie a declarat „Granițele fixate prin prezentul tratat, ca și suveranitatea României asupra teritoriilor care sunt prevăzute într'ansul, nu vor putea fi puse în discuție”...

2. O seamă de instrumente internaționale între 1920 și 1939 comportau obligația de respect solidar al frontierelor.

3. Declarația Marelui Britanii de garanție din 13 Aprilie 1939 prevedea: „In cazul unei acțiuni care ar amenința precis independența României, etc., etc., Guvernul Majestății Sale Britanice se obligă să-i dea tot sprijinul”.

Cu toate acestea, când la data de 26 Iunie 1940, U. R. S. S. a făcut publică voința sa de agresiune, executată în zilele următoare, Guvernul Majestății Sale Britanice nu a făcut nici un act de apărare și de respectare a garanției date României”.

Taina Crăciunului

Din pastorală de sărbători a Preasf. IOAN al Lugojului

...Ce l-a îndemnat pe Dumnezeu ca să-l facă pe om? Nimeni și nimic decât numai bunătatea lui Dumnezeu. Mai înainte de ce ar fi făcut Dumnezeu lumea aceasta, fie ceea ce vedem cu ochii noștri trupești, ori am putea-o vedea dacă am putea sbura până în înaltul cerului, ori ne-am putea scobori până în fundul mărilor ori în adâncimile pământului, fie lumea pe care nu o putem vedea cu ochii trupului, cum sunt îngerii și sufletele oamenilor: Nu era nimic, nici măcar aerul, ci singura ființă care era, era numai Dumnezeu.

Dumnezeu este ființa cea mai înaltă întru toate: Dela Sine Insuși își are și viața și fericirea. Dumnezeu nu este numai ființa cea mai înțeleaptă, cea mai bună, cea mai puternică; ci este și ființa cea mai fericită. Care n'are lipsă nicidecum de nimeni și de nimic. Ce frumos spune acest lucru înțeleptul proroc David când zice: „Zis-am Domnului: Domnul meu ești tu, că bunătățile mele nu-ți trebuiesc”.

Dar: „Omul în cinste fiind n'a priceput, alăturatu-s'a cu dobitoacele cele fără de minte, și s'a asemănat lor”. N'a prețuit omul nici darurile cele mari cari le-a primit dela Dumnezeu și, mai întâiu Eva și Adam în raiu, apoi luând pildă rea dela ei, ceilalți oameni și-au uitat cu totul de Dumnezeu Care nu numai că i-a făcut, dar Dânsul le poartă și de grijă. Doar cu sfântul apostol Pavel toți suntem datori să recunoaștem: „Cu darul lui Dumnezeu sunt ce sunt”. Intr'adevăr, vedem cu ochii noștri, că oricât ne trudim să lucrăm pământul cât se poate mai bine și oricât de bună sămânță băgăm în el, de nu se milostivește înduratul Dumnezeu să dea ploaie și căldură de-ajuns la vremea sa, din toată truda noastră nu se alege nimica. Și chiar noi, dacă mai suntem în viață și ne bucurăm de sănătate e numai din mila lui Dumnezeu. Câți prieteni din copilărie cari au fost mai zdraveni și mai buni decât noi și poate din familii mai bogate s'au prăpădit demult, iar noi trăim și azi. Da, trăim numai din mila lui Dumnezeu, cum așa de frumos spune înțelepciunea lui Solomon: „Și cum ar fi rămas ceva de n'ai fi vrut tu? Sau cum s'ar ținea, ceice nu s'au chemat dela tine? Ci ierți tuturor, că toate ale tale sunt Stăpâne, iubitorule de suflete”.

Cu toate acestea toți oamenii au păcătuit, încât zice sfânta Scriptură: „Domnul din cer a privit peste fiii oamenilor, ca să vadă de este cel ce înțelege sau cel ce caută pe Dumnezeu. Toți s'au abătut, împreună netrebniți s'au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul”.

* * *

Doamne, cum suntem noi oamenii? Dacă-ți zice cineva o vorbă legănată, numai decât îl părăști pentru vătămare de onoare; și ești în stare să cheltuești cât de mult numai să-l vezi pedepsit. V'ați dat seamă, Iubiții Mei Frați și Fii în Domnul, ce rușine e pentru creștini, că țara e datoare să n-mulțească numărul judecătorilor și că sunt zeci de mii de avocați, cari din dușmănia

FOIȚA „UNIRII”

Cultură și educație

In lupta pentru supremație și dominație în lumea spiritului, tot mai des și mai naiv se confundă cele două noțiuni, ambele realități primordiale și indispensabile a ființei omenești complete: cultura și educația. După cum unii naivi extaziați de evoluția tehnică mecanică și materială a zilelor noastre confundă și identifică noțiunea de civilizație cu cea de cultură. Pentru aceștia din urmă evoluția materială și tehnică tinde a domina și satisface toate cerințele intelectuale și sufletești ale omului; ba chiar și religia va cădea de pe pedestalul tradițional, nu peste mult, atunci când idolul modern, tehnica, își va ajunge supremul apogeu.

Atât unii cât și alții greșesc prin exces: nu țin seamă de cerințele naturii omenești, care fiind cu mult mai complexă decât o simplă cantitate materială, are cerințe și aspirații în căutarea adevărului, binelui, frumosului absolut, toate realități ce depășesc granițele de preocupări și posibilități ale materiei și tehnicii, idolii civilizației terestre a zilelor noastre.

Omul civilizat, trecut prin filierele meca-

nicei, tehnicii și confortului material ce acestea le crează, va fi și va rămânea om mecanic, pământesc, dibuind în sfera terestră a confortului material. Fără cultura intelectuală și sufletească va rămânea atrofiat, lipsit de adevărata tehnică și evoluție, proprie ființei sale raționale, menită să-l ridice în zona superioară a cugetării și contemplării binelui, adevărului și frumosului transcendent. Valori, cari singure formează monopolul exigenței sufletești a ființei omenești, și cari îl ridică la demnitatea de rege al creațiunii, invitându-l să sondeze și guste lumea superioară a valorilor veșnice, — și cari — tocmai pentru că sunt veșnice și absolute, singure sunt capabile să umple golul sufletului omenească, creat de Dumnezeu, și înzestrat cu facultăți capabile să urce pe scara valorilor și creațiilor divine, la ființa care prin sine însuși e adevărul, frumusețea, binele, și însuși principiul oricărei existențe pe plan material și spiritual. Așa după cum, atât de adecvat cuprinde acest adevăr sf. Augustin: „Când iubesc pe Dumnezeu, nu iubesc frumusețea materială, nict frumusețea care împodobeste variația anotimpurilor, ori strălucirea luminii; nu iubesc nici melodia vrăjită a glasului omenească, nici limpezimea și mireasma plăcută a florilor parfumate; nu iubesc delicateța gustului, ori plăcerea sensibilă intuită de simțurile omenești; nu iubesc nimic, din toate acestea a-

tunci, când iubesc pe Dumnezeu. In Dumnezeu iubesc lumina mai presus de orice lumină, cu toate că ochii omenești nu o pot contempla; glasul fermecat, mai presus de orice glas, cu toate că urechile nu-l pot auzi; o mireasmă mai plină decât toate miresmele, cu toate că mirosul nu o poate simți; e dulceața suverană între toate dulceațele, cu toate că gustul nu o poate savura. Căci această lumină strălucește fără să fie fixată într'un loc; acest glas răsună și se aude fără să fie purtat de puterea aerului; această mireasmă și dulceața se simte și gustă, chiar și acolo unde nu sunt simțuri pentru a le gusta (conf. lib. x. c. 6).

In urmare, cultura își are geneza în seata sufletului omenească după Dumnezeu. A fost creată de mintea omenească, mai apoi potențată și restaurată de revelația divină și de Biserică, pentru a fi ea și o scară spirituală, menită să ne ajute în ascenziunea spre Dumnezeu. Ea a fost ca un discipol ascultător de luminile și directivele maestrilor săi: sufletul, revelația, Biserica.

In ultimul timp s'a ajuns, și se răspândește o pseudo-cultură, care, ca fiică rebelă, voeste să se elibereze de sub educația sufletului, revelației, Bisericii. O cultură care trăiește prin ea însăși, fără scop și ideal superior, supranatural. Ruptă de tradiția și influxul divin a Bisericii, deviată dela drumul firesc

din certurile oamenilor trăesc și se îmbobătesc!

Cu cât e mai pe sus Dumnezeu decât noi oamenii. Cu toții pricepem foarte bine, că o vătămare adusă lui Dumnezeu este o nedreptate mult mai mare decât toate nedreptățile ce se fac oamenilor. De aceea zice spiritul Sfânt prin gura sf. Apostol Iacob: „Păcatul săvârșindu-se, naște moarte“, iar în pistola către Romani ne spune același Spirit Sfânt: „Plata păcatului este moartea“. Într-acevăr Celce ne-a făcut și din mila Căruia răim, avea tot dreptul ca să ne omoare pentru fărădelegile cu cari l-am supărat. Și să nu vă închipuiți că această moarte trebuia să ne-o facă lovindu-ne cu băta în cap sau tăindu-ne capul cu secerea, spânzurându-ne ori împușcându-ne: Ajungea un singur gând al lui Dumnezeu, că de acum înainte nu ne mai poartă de grijă și noi eram morți.

Păcatul de moarte e o răscoală în contra lui Dumnezeu, prin care păcătosul dorește să-l omoare pe Dumnezeu, ori măcar să-l răstoarne de pe tronul celui mai mare Stăpân. Păcătosul nu reușește; și nici nu-l poate doborî pe Dumnezeu de pe tronul dumnezeirii. De aceea spune însuși Dumnezeu la profetul Ezechiil: „Viu sunt eu, zice Domnul; nu voesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă păcătosul dela calea sa și să fie viu“. Mergând pe calea prăbușirii sale, păcătosul ar ajunge la chinurile iadului cari se înseamnă cu cuvântul „moarte“. Inșă dorința fierbinte a Tatălui ceresc este ca omul să ajungă la iericirea veșnică din cer, care se înțelege prin cuvântul „să trăiască“.

Pentru a întoarce pe oameni dela calea prăbușirii, Dumnezeu a trimis mulți proroci iar, când s'a plinit vremea, „a trimis Dumnezeu pe singurul său fiu născut din femeie... ca să primim moștenirea fiiască“. Băgați bine de seamă, Iubiții mei, Fiul lui Dumnezeu, când vine în lume și-și ia trup omenesc din Preacurata Fecioară Maria, vine cu o hotărâre tare, ca pe toți oamenii să-l scape de primejdia chinurilor din iad și să-i ducă cu

sine în cer, ca să aibă parte din moștenirea ce i se cuvine Lui, Fiul lui Dumnezeu.

Doamne, ce deosebire mare între om și Dumnezeu! Omul, dacă i-ai făcut cea mai mică supărare, ori dacă măcar i-se pare că i-ai făcut ceva nedreptate, dacă ar putea te-ar înghiți de viu, ori praf te-ar face dintr'o clipeală de ochi; iar Fiul lui Dumnezeu, pe Care noi oamenii L-am supărat cu multe și mari păcate neconținut: „Pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s'a pogorît din ceruri și s'a intrupat dela Spiritul Sfânt și din Maria Fecioară s'a făcut om“ ca să poată ispăși El păcatele noastre și astfel să ne împace cu Dumnezeu. Venind în lume, Pruncul Isus mai aduce un dar foarte mare, pe care îl dorim întotdeauna, iar în zilele grele de astăzi îi simțim lipsa și mai mult: Pacea. Pacea lui Hristos, pe care lumea nu e în stare să ni-o dea. Acest lucru ni-l vestesc corurile îngerești, când zic: „Pe pământ pace, între oameni bună învoire“. Bine zice cântarea Bisericii: „Taină străină văz și minunată“. Acum înțelegem pentru ce corurile îngerilor în noaptea de Crăciun, umplu văzduhul cu cântarea lor minunată: „Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu“, iar sufletelor treze le aduc vestea cea bună: „Vi-s'a născut astăzi mântuitor“.

Preasf. Valeriu Traian între credincioși. Duminecă, 7 Decembrie a. c., orașul Mediaș a avut cinstea să găzduiască pe P. S. S. ep. *Dr. Valeriu Traian Frențiu* al Orăzii Mari, refugiat, iar actualmente Administrator Apostolic al Metropoliei Blajului, care a făcut o vizită canonică credincioșilor români uniți.

P. S. S. a fost însoțit de Il. Păr. Dr. Victor Macaveiu, Vicarul Sfintei Mitropolii, și de Consilierii Mitropolitani Nicolae Pop și Augustin Folea, precum și de secretarul mitropolitan Dr. Alexandru Todea. La orele 9 au fost întâmpinați și primiți la reședința protopopească de către Păr. Eugen Ciungan, protopopul Mediașului. La orele 10, s'a celebrat în biserica parohială, ctitoria Episcopului Ion Bob, frumos împodobită din partea Reu-

niunii Femeilor Unite, Sfânta Liturgie Ah-rească. Au celebrat: P. S. S. Episcopul, împreună cu preoții însoțitori, diaconi fiind Păr. Al. Todea și Păr. Valeriu Stoian din Mediaș II. Răspunsurile au fost date de Corul Gimnaziului din loc, sub conducerea dlui învățător Mihail Limbășanu, iar cântările speciale au fost executate de absolventul de teologie Damian dela Blaj, precum și de dd. Ion Biriș, fost director școlar și Ion Lupu, cantor. La sfârșitul Liturgiei, în fața unei foarte numeroase asistențe, P. S. S. a ținut o însuflețită cuvântare despre datorințele noastre față de Dumnezeu, stăruind, mai ales, asupra datorinței de a cerceta regulat Casa Domnului.

După masa oferită de Protopopul Mediașului, P. S. S. a vizitat Spitalul din loc, răniții și bolnavii, precum și pe Surorile Române Unite care îi îngrijesc. După vecernie P. S. S., împreună cu suita, s'a reîntors la Reședință. Vizita P. S. S. a lăsat o adâncă impresie în sufletele credincioșilor și urme neșterse. — Intru mulți ani, Stăpâne! (*V. Stoian*).

Realitate tristă

Intr'un număr trecut al acestui ziar, mă plângeam că educația din școala de azi e deficientă, mai ales sub raport religios. In acelaș număr a fost reprodus și o parte din discursul d. *Dr. Iuliu Hațieganu*, rectorul universității „Regele Ferdinand I“ din Cluj la Sibiu, ținut cu prilejul deschiderii noului an universitar. Discursul acesta părea că mă contrazice. Ilustrul rector în splendide cuvinte, izvorâte dintr'un suflet de creștin convins, a arătat cum educația universitară nu că ar neglija legătura omului cu Dumnezeu, ci din contră, fiindcă „adevărul științific și doctrina creștină sunt două flăcări necesare pentru luminarea vieții noastre universitare și naționale“, Universitatea deschide larg porțile ca să intre în ea Biserica cu marile și dumnezeieștile sale învățături. „Universitatea Ardealului în linia tradiției trebuie să fie fortăreață inexpugnabilă a păstrării și trăirii int-

spre Dumnezeu, gravitează spre pământ, în orizontul îngust și mărginit al cerințelor tru-pești, animalice. O cultură, care cu toate că e și ea o creație spirituală, căci altfel n'ar fi cultură, e roabă patimilor, egoismului, vanității, desordinii, imoralității. Nu inobilează, nu mobilizează conștiințele, nu înalță, nu purifică, nu potențează sfințenia, bunătatea, delicatetea, iubirea curată, caracterul — calități inerente numai culturii adumbrată și fecundată de duhul Bisericii — și cari, prin prezența viabilitate a lor într'un suflet, îl purifică, transformă, divinizează...

Această pseudo-cultură, mumie sinistră a adevăratei culturi, furnizează an de an duzini de intelectuali versați în cunoștințe mai mult ori mai puțin vaste, dar lipsiți de moralitate, viața și caracterul culturii religioase. Acești discipoli ai pseudo-culturii vor purta întreaga viață pecetea culturii care i-a zămislit. Vor fi uneori credincioși în vorbe, dar apostatați în fapte. Dumnezeu, Biserica, moralitate, caracter — conduită integră, simple noțiuni abstracte, forme omenești, pe cari le poți interpreta după voie, ridiculiza, la timp oportun isbi și disprețui, iar la serbări și ocazii solemne a face din ele paradă de vorbe sunătoare și pedestal pentru saltarea proprie în ochii mulțimilor și celor naivi. Iar în viața proprie, intimă, familiară, personală, socială, aici nu au ce căuta aceste norme învechite

și demodate. Școala e foarte bună și fără Dumnezeu — ori îl mai păstrăm numai de formă cu o oră două de religie. Familia fără copii; unul, doi, e prea destul. Cât despre divorțuri și căsătorii de probă sunt lucruri de toate zilele. Care justiție omenească mai consideră căsătoria ca o taină instituită de Dumnezeu, și încă indisolubilă...

In viața socială apoi, aceeași comportare: rodese din plin operele culturii care l-a crescut. Dacă nu am caracter, credință, moralitate, mă voi folosi de cultură, ca medic pentru a-mi ridica din avorturi blockhausuri, ca avocat pentru a falsifica dreptatea pentru bani, ca profesor pentru a impuia mintea celor tineri de toate erorile filosofice și materialiste, numai de dragul noutății și pentru a ridiculiza „vechiturile Bisericii“, ca funcționar în orice instituțiune, de a găsi calea cea mai scurtă, pentru a munci cât mai puțin și fără conștiință, a mă îmbogăți cât mai repede și mai din plin — indiferent de mijloace. Iar dacă e vorba apoi de cultură fără educație morală, religioasă, estetică, rămânem deadreptul năucii și consternați în domeniul literaturii, poeziei și artei.

Aici rămânem deadreptul desorientați. Și credem că nici chiar Titu Maiorescu nu s'ar mai putea orienta în această babilonie contemporană. Mici și mari, preținși poeți, literați, zleriști, artiști, cari orbecăesc și mișună în cea

mai neagră desorientare și imoralitate. Nu po-lansa un roman, nu pot schița o într-aripare ritmică artistică fără a imortaliza sensualismul, modernismul, nudismul și alte „isme“, create de fantazii bolnave și minți scâlciate, cari și-au făurit un ideal din a munci și răspândi din greu prin vitrine și librării otrava morții, indiferenței și atrofierii oricărui sentiment religios, decent și uman. Mai mult încă: această cangrenă este atât de adâncită, încât nu a-rareori ne este dat, ca în reviste serioase cari fac uneori apologia credinței și religiei pe primele pagini, iar pe cele cari urmează, poezii fără sens, ridicole, vapoase, absurde, completate de tablouri obscene, transparente, în contrast izbitor cu firmele de pe primele pagini.

Și ceace este mai dureros, că în haosul ariadnic al acestei babilonii literare clasicii literaturii noastre, ori contemporanii: Agârbiceanu, Brătescu-Voinești, Galaction, Lascarov Moldovanu și alții de talia lor, ori reviste ca *Lucațărul* și *Cultura Creștină* și celelalte de genul lor, cari toate își păstrează acea ținută înaltă de tribune ale adevărului, frumosului, eroismului, moralității — rămân în umbră și necitate. In primul rând pentru că sunt înecate de maculatura erotică care inundează totul, în locul al doilea pentru că în lipsa culturii religioase și educației morale, puțini sunt aceia cari să aibă sensibilitate critică, și cultul adevărului, binelui și frumosului.

intense a religiei, care ne leagă de pământ și cer". Educația ce trebuie să se primească deci în această înaltă școală e asigurată printr-o trăire morală și religioasă...

Ce bine mi-ar părea ca aceste rânduri să fi neutralizat jalnicile mele constatări! Dar vai, ele rămân pe deplin verificate de zilnica intuiție a vieții școlărești lipsite de o conștiință religioasă, și de desul contact cu profesori ce n'au făcut sforțări pentru a se smulge din noroiu și a se îndrepta spre înălțimile credinței, pe care cu atâta statornicie se reazămă rectorul Universității transilvane.

E adevărat că mă gândeam atunci mai mult la școala secundară. Aici educația religioasă suferă în mod destul de acut. Dar, ce e mai îngrijorător, și'n Universitate, și încă în aceea a Ardealului, sunt profesori care dela catedrele lor izgonesc pe Dumnezeu creștinilor, pe Dumnezeu ființă personală. Câți dintre aceștia, asistând la deschiderea Universității, au ascultat sincerul discurs al rectorului, zâmbind poate sarcastic, și câți l-au aplaudat în mecanice bătăi de mâini, în goală formă de ocazională felicitare!

Sunt profesori care nu ascultă de cerințele religioase ale menirii Universității din Ardeal, arătate prin cuvintele celui ce o conduce, ci de îndată ce s'au urcat la catedră, continuă să spună — spre uimirea unor studenți, spre întărirea crizei sufletești a altora — că, de ex.: ideea de divinitate nu e decât o idee cu o valoare numai simbolică; că, toate ideile ce le putem formula în legătură cu ideea Dumnezeu, nu sunt decât simboluri; că nu cunoaștem nimic pozitiv despre Dumnezeu; că Dumnezeu nu este ceva absolut, ci relativ; sau: creierea lui Adam din partea lui Dumnezeu trebuie luată în sens figurat, etc.

Toate acestea s'au auzit în prima lună a anului universitar curent, la o singură facultate. Câte se vor mai zice contra religiei până la sfârșitul anului, în întreaga Universitate!

Astfel vina ce o aduceam altă dată

Toți acești preinși culturali și oameni de pretinsă cultură — lucrează pe câmp deschis, bucurându-se de aer și libertate. Și nu se recunoaște că de fapt sunt autorii morali ai crizei, imoralității, lipsei de educație a tineretului. A libertinajului și lipsei de coeziune și unitate între clasele sociale. A sămânței pestilențiale ce rodește furtul, crimele, și dezastrul social și național, pe care încercăm a-l stăvili, și căruia nu i-se pune stavila educației, și culturale și religioase.

Privită cultura prin prisma obiectivă a educației și moralei religioase, ne mirăm, cum de totuși, în mijlocul reformelor prin cari am trecut și trecem încă, se bagatelizează statornic și consecvent școala românească creștină — care singură concretizează în alvia ei principale de educație ale culturii integrale. Că dintre toate sistemele de educație, cu toate că singură școala confesională românească a crescut și format elita intelectualilor cu caracter de bronz, cari pe vremuri, înainte de războiul mondial, erau înfrății în credință și patriotism cu frații lor mai mici, rămași în vatra satului — și pentru cari Biserica și Școala erau înfrățite pe viață și moarte, — și cu toată experiența sinistră, care am făcut-o în ultimii douăzeci de ani cu școala ruptă de tradiția și alvia divină a Bisericii — ruptură care ne-a dus la dezastrul tineretului și intelectualității — cu toate acestea, nici acum nu revenim la matcă, nu altoim Școala la sânul

lipsei de unitate de vederi a corpului profesoral, rămâne și în școala superioară ca și în cea secundară, cauza cea mai de seamă pentru care se pulverizează sufletul creștin al nației române.

Nu atât legile, cât mai ales oamenii trebuie schimbați! — Cine-o poate face? Singur Biserica!

Prof. E. Popa

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri în sânul clerului eparhial: *Gavril Godja*, catihet în Sighet, a fost numit admin. paroh. în Sighet III; *Ion Fernea*, dela Măriș a fost trecut la Cărășeu; *Ioan Ilieș*, dela Potău, la Băbășești; *Cornel Hotea*, dela Românești la Potău; *Emanoil Popp*, dela Ioșib la Serviciul Administrativ, Baia Mare; *Sabin Târnavăanu*, dela Coaș la Ioșib; *Coriolan Dragomir*, dela Comlăușa la Măriș; *Mihail Munteanu*, dela Bicău la Crucisor; *Gh. Jula*, dela Rona la Bicău; *Teodor Ungur*, dela Berința la Rona; *Gh. Jurka*, dela Breb la Hărniciești; *Vasile Pop*, din Tăuții de jos, la Coaș; nouhirotoniții *Vasile Varga* și *Emil Pinteș*, au fost numiți la Românești, respectiv Comlăușa; *Lazar Sângeorzan* din Rozavlea și *Gavril Zékány* din Ruscova, au fost dimiși din cler, la cerere, ca să poată trece, întâiul în legăturile eparhiei clujene, cel de al doilea la Oradea; clericul *Ioan Ivanciuc* a fost numit actuar la Serviciul Administrativ Eparhial din Baia Mare.

Suveranul Român și Regina Mamă în Italia. După știri din Roma, Maj. Sa Regele *Mihai I* al României, și Augusta sa Mamă, au sosit în Cetatea Veșnică în 7 Decembrie c., la ora 22.30, venind dela Florența. În gară au fost salutați, în numele Regelui-Împărat Italian de Ducele de Genova, fiind de față și miniștrii României de pe lângă Vatican și Quirinal, ș. a. S. Suveranul Român și Maj. Sa Regina Mamă Elena locuiesc în Palatul Regal. Vizita are un caracter strict particular.

Nouii miniștri români. La departamentul Culturii Naționale și al Cultelor, în locul d. Radu Rosetti, demisionat, a fost numit d. *Ion Petrovici*, prof. universitar, care a și depus, Joia trecută, seara, jurământul în fața d. Mareșal Ion Antonescu. Tot atunci au făcut același lucru dd. *Titus Dragoș*, mi-

Bisericii de unde o-am smuls. Mai căutam în ea sisteme ee educație? Cari? Căci le-am încercat pe toate! Ori vrem s'o începem dela capet? Să inversăm mereu: româna cu istoria, cu geografia, cu latina, cu... celelalte; să le înmulțim până la infinit. Un singur lucru a lipsit: religia, religia și iarăși religia. Ori n'a lipsit? Totuși a existat! Da: mai puțin decât gimnastica, scrima, sport, cercetășie, străjerie; a existat un cenușotecă! Ascuns undeva, cu o oră, ori cel mult (!?) cu două la săptămână. Pentru ochii lumii și deocamdată. Până când va veni evoluția. Și atunci vom răsufla ușurați: am scăpat de religie. Ori evoluția a venit: am scăpat din mâini tineretul, după ce noi înșine ca autori morali ai dezastrului lui l-am otrăvit cu sistemele noastre nihilistice...

De aceea: iarăși și iarăși cerem guvernărilor noastre de astăzi: redați tineretul Bisericii; altoiți odraslele neamului la sinul mamei lor, care singură îi poate nutri cu adevărată cultură pozitivă, temeinică, moralizatoare, conștient și practic creștină și patriotică. Care-i va căli în disciplină, caracter, intransigență și fanatism eroic în munca pentru ridicarea neamului pe căile adevăratului progres și civilizații.

Școala românească creștină: cultură și educație creștină, iată simbioza care ne va mântui.

Pr. Vasile Lupu

nistru subsecretar de stat al românizării, colonizării și inventarului; *Al. Marcu*, ministru subsecretar de stat la departamentul propagandei și *I. C. Petrescu*, ministru subsecretar de stat la ministerul culturii naționale și al cultelor. — Secretari generali au fost numiți dd. *Napoleon Crețu*, la Cultura Națională, iar *Aurel Popa* la Culte. — Ca administrator al Casei Școalelor a fost instalat d. *N. Bagdasar* iar ca dir. al învățământului secundar d. *C. Gerota* profesor.

Sinod preoțesc la Beiuș. Preoțimea noastră din Bihor, și-a ținut sinodul de toamnă în 28 Noembrie c., în orașul de cultură ereștinească și românească care e Beiușul. Dimineața s'a celebrat la biserică *sfânta liturghie*, cu spovedanii, cuminecări la sfârșit un *parastas* pentru preoții decedați. După aceea, la casa parohială, a avut loc *conferința în timă* cu cuvântul de deschidere al p. Hetco protopop, care îndeamnă preoții să muncească cu puteri îndoite, în via Domnului, și cu dragoste pentru Neam și Lege. E de față și p. Tămăian canonic care dă unele îndrumări fraților din pastorație în legătură cu presa bună, misiuni, cateheză. La urmă p. Cristea își desvoaltă *conferința*: „Mijloacele prin care se aprofundează pietatea în popor, susținând ca imperative azi, celebrarea zilnică a sfintei liturghii, cult mai pronunțat față de Preacurata, prin paraclise, rozare, novene, ținerea în fiecare parohie de misiuni religioase, cult euharistic prin binecuvântare cu sfânta Taină, adorațiuni, cuminecări dese. De sine se înțelege că conferențiarul s'a achitat strălucit, de aceasta sarcină ce i-s'a încredințat. De remarcat atmosfera religioasă și patriotică în care s'a desfășurat peste tot sinodul preoților noștri din Beiuș, și dela care n'a lipsit nici un slujitor al altarului. Domnul fie preamărit pentru toate (Peregrin.)

Locale. Dumineca viitoare, înainte de Nașterea Domnului, va predica în catedrală p. *Ioan Popa*, prof. de religie.

Bellum omnium contra omnes. Săptămână trecută a înregistrat și ea un moment istoric: *Japonia* a intrat în război cu *Statele Unite* Nordamericane și cu *Marea Britanie*. La rândul lor, *Australia*, *Indiile Olandeze* și *Canada* au declarat război Japoniei. *China* de sub ascultarea lui *Cian-Kai-Shek* s'a solidarizat cu Anglia și Statele Unite și a declarat război puterilor Axei. Statele Sudamericane sunt pe cale să intre și ele în hora de foc a războiului. *România* a declarat război Statelor Unite.

Liceu românesc în Tiraspol. După cum scriu gazetele, deschiderea primului liceu românesc dincolo de Nistru, „*Duca Vodă*” din *Tiraspol*, s'a făcut în cadru de mare sărbătoare. La slujba religioasă oficiată de un sobor de preoți, a fost de față și d. *Alexianu*, Comandantul Militar al Transnistriei precum și d. general *Arbore*, comandantul garnizoanei, apoi un grup de ofițeri români și germani toți funcționarii guvernământului Transnistria și autoritățile locale.

Mulțumită. Societatea Națională de *Crucă Roșie a României*, Filiala *Blaj*, aduce pe această cale cele mai călduroase mulțumiri publicului blăjan pentru donațiile de alimente, cărți postale, băgări și fructe, aduse bravilor noștri soldați răniți care s'au întors acoperiți de gloria biruinței nepereștite câștigată în luptele din fața Odesei, pentru păstrarea credinței strămoșești, desrobirea pământului sfânt românesc, liberarea fraților noștri și triumful civilizației. — *Comitetul Crucii Roșii — Blaj*.

Aviz. Adunarea generală anuală a *Crucii Roșii — Blaj* va avea loc în 10 Ianuarie 1942. — COMITETUL.

Telefonul „Unirii”

Of. Parohial Tuștea. Am primit în contul abonamentului 600 Lei. Achitat până la 31. XII-1940.

M. Comloșul-mare. Primit 500 Lei. Abonamentul e achitat până la 31. XII 1942.

A. Zlatna. Confirmăm primirea sumei de Lei 500 pentru abonament pe 1942 și Vă mulțumim din toată inima.

Dr. B. Târnaveni. Am primit 300 Lei în contul abonamentului pe 1941 și Vă mulțumim pentru supra-solvire.

M. Asissi — Italia. Prin d-l prof. G. Pascu — am primit suma de 400 Lei în contul abonamentului pe 1941.

P. Liuzi-Călugăra. Confirmăm primirea sumei de 400 Lei în contul abonamentului.